

7/6433
6.4.72

TC
ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610- 440
Konu : Yazılı Soru Önergesi

02 NISAN 2009

04599

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 27/01/2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6433-10938 sayılı yazısı.

Zonguldak Milletvekili Sayın Ali İhsan KÖKTÜRK'ün, tarafıma tevcih ettiği 7/6433 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereği, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EK:
-Önerge Cevabı (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi:
Başbakanlık

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ İHSAN KÖKTÜRK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6433)

SORU 1,2,3:

06.01.2009 tarihinde Reuters'ın geçtiği habere göre, Bulgaristan Ekonomi Bakanlığı, "Saat 03.30 itibariyle Rusya'nın, Ukrayna üzerinden Bulgaristan, Türkiye, Yunanistan ve Makedonya'ya verdiği gazı kestiğini duyurmuştur.

Rusya'nın doğalgazı kesmesi üzerine açıklamalarda bulunan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Hilmi Güler, Rusya'nın batı hattından alınan doğalgazın tamamen kesildiğini doğrulayarak; buna karşın mavi akım hattından alınan gaz miktarını günlük 40 milyon metreküpten 48 milyon metreküpe çıkardıklarını açıklamıştır.(A.A 06.01.2009)

Konuya ilişkin açıklamada bulunan Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan, "Doğalgaz noktasında kısa zaman içinde bir sıkıntımız yok" açıklamasında bulunmuştur.(ANKA, 06.01.2009)

Geçen yıl Ocak ayında, İran'dan alınan gaz akımının neredeyse durma noktasına gelmesi ile yaşanan krizin, Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan anlaşmazlık nedeniyle bu yılda yaşanabileceğini ifade eden uzmanların uyarılarının dikkate alınmamasının, AKP hükümetinin, 'ulusal bir planlama' ve enerji politikasının bulunmaması olarak görülmektedir.

Türkiye'nin doğalgazda dışa bağımlılığın sadece Rusya ve İran'da yüzde 81 civarında gelmesinden de sorumlu olan hükümetinin, 16 Haziran 2005'te, 5367 sayılı yasa ile 4646 sayılı Kanun'da (Doğalgaz Piyasası Kanunu) yapılan değişiklikle, "gaz ithalatı yapacak firmaların ihaleye katılabilmesi için, gazı veren ülkelere onay alma şartı getirmesi" ülkemizin uluslararası tahkim kışkacına ve ülkemizin enerjide tamamen dışa bağımlı hale getirilmesine sebep olmuştur.

Hükümet üyelerinin ve BOTAŞ yetkililerinin "sıkıntı olmaz" açıklamalarının çok yanlış bir yaklaşım olduğunu, özellikle bu krizin sanayi bölgelerini şimdiden etkisi içine aldığını ifade eden uzmanlar, hükümetin meselenin önemini hala kavrayamadığını söylemektedirler. (Türkel Minibaş, Cumhuriyet, 05.01.2009; Cumhuriyet, 04.01.2009)

Bu bilgiler ışığında;

-Her geçen yıl korkulu bir rüyaya dönüşen doğalgaz ve enerji krizi, yerli kaynakların atıl bırakılmalarının ulusal güvenliğimizi ne kadar sıkıntıya sokabileceğinin bir göstergesi değil midir?

-Yerli kaynaklarımızın etkin kullanımını, önceliği ve dışa bağımlılığın azaltılması konusunda çalışma yapılacak mıdır?

-Enerjinin güvenilirliği ve sürdürülebilirliği açısından yerli kaynakların ve yenilenebilir enerjinin etkin kullanımında mevzuatımızda bir eksiklik var mıdır?

CEVAP 1,2,3:

Ülkemizin kalkınma hedeflerini gerçekleştirmeye, toplumsal refahı ve sanayi sektörünün rekabet gücünü arttırmaya yönelik çabaları, enerji talebinde hızlı bir artışı beraberinde getirmektedir.

Enerji talebinin karşılanmasında ulusal kaynaklara ağırlık verilmesi ve ithalat bağımlılığının azaltılması kapsamında; petrol, doğal gaz ve kömür arama ve üretim faaliyetlerine ve yenilenebilir enerji kaynakları potansiyelinin tespitine ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalara büyük bir önem verilmektedir. Yürütülen çalışmalar ile yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızdan azami düzeyde faydalanılarak, dışa bağımlılık oranında ve özellikle doğal gaz talep artış hızında düşüş sağlanması ve arz çeşitliliğinin sağlanması amacıyla nükleer enerjinin 2020 yılına kadar elektrik üretim kompozisyonuna dahil edilmesi hedeflenmektedir.

Yenilenebilir kaynaklarımızın etkin kullanımını sağlamak için 5346 sayılı “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun” (YEK) çıkarılmış olup, bu Kanun ile yenilenebilir enerji kaynaklarının diğer kaynaklar ile rekabet etmesine olanak sağlayacak fiyat, alım garantisi ve arazi temininde kolaylıklar getirilmiştir. Güneş enerjisinin elektrik enerjisi üretiminde kullanımını arttırmak amacıyla 5346 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin Bakanlığımca yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

Ülkemizin elektrik enerjisi talebindeki artışın yıllık ortalama %7-8 düzeylerinde olduğu dikkate alınarak yürütülen arz-talep dengesine ilişkin çalışmalar, önümüzdeki yıllarda yeni üretim tesislerinin devreye girmesi gerektiğini göstermektedir. Bu kapsamda yürütülen çalışmalarda yerli kaynaklara, özellikle yerli kömür kaynaklarına daha fazla önem verilmesi teşvik edilmektedir.

5710 sayılı “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi İle Enerji Satışına İlişkin Kanun”un “Yerli Kömür Santrallerinin Teşviki” başlıklı geçici 2’nci maddesi ile EÜAŞ uhdesinde bulunan kömür sahalarına termik santral kurulması amacıyla özel sektör yatırımcıları teşvik edilmektedir. Ülkemiz linyit potansiyelinin yaklaşık 4,5 milyon tonu EÜAŞ uhdesinde bulunan Afşin-Elbistan sahasında bulunmakta olup, söz konusu Kanun ile Afşin-Elbistan havzasında bulunan linyit kaynaklarının elektrik üretimi amacıyla kullanılmasına ilişkin yasal çerçeve oluşturulmuş ve bölgede toplam 2.400 MW kurulu güce sahip 2 adet termik santralin rödövars modeliyle özel sektör tarafından kurulmasına yönelik süreç devam etmektedir.

Yerli kömür kaynaklarının ekonomiye kazandırılması amacıyla TKİ Genel Müdürlüğü uhdesinde bulunan kömür sahalarının santral yapma koşuluyla özel sektöre kullandırılmasına yönelik çalışmalar kapsamında 6 adet saha, toplam 1.680 MW kurulu gücünde termik santral kurulmak üzere, rödövars modeli ile özel sektörün kullanımına açılmıştır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda elektrik piyasasının serbestleştirilmesi hedefi doğrultusunda yeni üretim yatırımlarının özel sektör tarafından yapılması öngörülmektedir. Bu çerçevede, lisans almış yaklaşık 35.000 MW kurulu gücünde özel sektör üretim yatırımı projesi bulunmaktadır. Yaklaşık 1070 MW’ı rüzgar ve diğer yenilenebilir, 9400 MW’ı hidrolik, 3500 MW’ı termik olmak üzere toplam 13.970 MW kurulu gücünde santral yatırımına başlanmış olup bu santrallerin 2015 yılı sonuna kadar devreye girmesi beklenmektedir.

Yerli kaynaklarımızın tespitine ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında; TPAO Genel Müdürlüğü'nün arama ve üretim bütçesi 2002 yılından bu yana yaklaşık yedi kat artırılarak 2008 yılı itibarıyla 575.000.000 TL seviyesine ulaştırılmıştır. Diğer taraftan MTA Genel Müdürlüğü tarafından yapılan kömür aramalarında sondaj miktarı son beş yılda beş kat artmış, aramaların sonucunda 8,1 milyar ton olan mevcut rezerve ilaveten 2,3 milyar ton yeni kömür rezervi ortaya çıkarılmıştır.

SORU 4,5,6:

-Kamuoyuna yapılan açıklamaların ötesinde, kış koşullarında, halkımız başta olmak üzere enerjiden yararlanarak üretimde bulunan tüm kesimleri rahatlatacak ne gibi somut önlemler almayı düşünüyorsunuz?

-Türkiye'nin üretilen elektrik enerjisinin ne kadarı doğalgazdan üretilerek sağlanmaktadır?

-Ocak 2009 yılı itibarıyla, ülkemizde Doğal gazın, toplam enerji tüketimi içindeki payı Bakanlığınızca hesaplanmış mıdır?

CEVAP 4,5,6:

Doğal gaz ve elektrik enerjisi fiyatları 01/07/2008 tarihinde yürürlüğe giren "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması" kapsamında, yakıt maliyetleri ve döviz kurlarındaki değişimlere bağlı olarak ayarlanmaktadır. Doğal gaz fiyatlarında söz konusu mekanizma kapsamında 01/02/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %17 oranında indirim yapılmıştır.

2008 yılında üretilen 198,5 milyar kWh elektrik enerjisinin 96 milyar kWh'i doğal gazdan (%48) üretilmiştir. Bu oran 2007 yılı için yaklaşık %50 seviyesindeydi. Bu durumun en önemli nedeni barajlardaki su miktarının ve dolayısıyla hidrolik santrallarda yapılan üretimin son yıllarda azalmasıdır.

Bakanlığım koordinatörlüğünde yürütülen Genel Enerji Planlama çalışmalarında 2009 yılı için toplam enerji tüketimi içindeki doğal gazın payının yaklaşık %30,5 olarak gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

SORU 7:

Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi Devir İhalesini alan firmalar hangileridir? Bu firmalar hangi ülkelerin doğalgaz kontrat devri ihalesini almışlardır?

CEVAP 7:

18.02.1998 tarihli, bir tarafta Rusya Federasyonu'nun Gazprom Export Limited Liability Company Firmasının yer aldığı ve teslim noktasının Türkiye-Bulgaristan sınırı ve Malkoçlar Ölçüm İstasyonu olduğu Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi Devir İhalesi'nde dört istekli geçerli teklif vermiş, en uygun teklif sıralamasında birinci sırada yer alan Shell Enerji A.Ş'nin teklif verdiği 250 milyon kontrat m³/yıl miktarına ilişkin sözleşme devri 19.12.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. En uygun ikinci teklifi veren Bosphorus Gaz Corporation A.Ş'nin 750 milyon kontrat m³/yıl miktarına ilişkin sözleşme devri ise 03.01.2009 tarihinde yürürlüğe

girmiştir. Bu tarihler itibarıyla söz konusu firmalar doğal gaz ithalatına başlamış olup üçüncü sırada teklif veren Enerco Enerji San. ve Tic. A.Ş. ile dördüncü sırada teklif veren Avrasya Gaz A.Ş.'nin devir süreçleri devam etmektedir.